

ໃນພະປະມາກົມໄຊພະນາກົມທັງຕົ້ນ
ສາລະວູດຮຽມນູ້ໝູ

ກໍານົດຈັດທີ່ ๒๓/๒๕๔๔

ວັນທີ ੬ ສິງຫາຄມ ພ.ສ. ๒๕๔๔

ເຮືອງ ນາຍທະບູນພຣຣກກາຣເມືອງຂອໃຫ້ສັ່ງຢູນພຣຣກສາມັກຄື

ນາຍທະບູນພຣຣກກາຣເມືອງຢືນຕຳກັນ ລົງວັນທີ ๒๒ ພຖມກາຄມ ๒๕๔๔ ຂອໃຫ້ສາລະວູດຮຽມນູ້ໝູ
ສັ່ງຢູນພຣຣກສາມັກຄື ຕາມພຣະຈາກບັນຍຸດປະກອບຮູດຮຽມນູ້ໝູວ່າດ້ວຍພຣຣກກາຣເມືອງ ພ.ສ. ๒๕๔๑
ມາດຮາ ๖๕ ວຣຄສອງ

ຂອເຖິງຈົງຕາມຕຳກັນແລະເອກສາຣປະກອບຕຳກັນສະບູບໄດ້ວ່າ ນາຍທະບູນພຣຣກກາຣເມືອງໄດ້ຮັບ
ຈົດແຈ້ງກາຣຈັດຕັ້ງພຣຣກສາມັກຄືເປັນພຣຣກກາຣເມືອງ ເມື່ອວັນທີ ੬ ພຖມກາຄມ ๒๕๔๓ ແຕ່ພຣຣ
ກສາມັກຄືໄມ່ດຳເນີນກາຣໃໝ່ສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ຫ້າພັນຄນີ້ນໄປ ຜົ່ງຍ່າງນ້ອຍຕ້ອງປະກອບດ້ວຍສາມາຊີກ໌ຈີ່ມີທີ່ອູ່
ໃນແຕ່ລະກາກຕາມບັນຍຸດຮູດຮຽມນູ້ໝູ ແລະຈັງຫວັດທີ່ນາຍທະບູນປະກາສກໍາໜັດ ແລະມີສາກພຣຣກກາຣເມືອງ
ອ່າຍ່າງນ້ອຍກາກລະໜຶ່ງສາກ ກາຍໃນວັນທີ ୯ ພຖມກາຄມ ๒๕๔๔ (ເນື່ອງຈາກວັນດັກລ່າວັນຫຼຸດຮາຊາກ
ຈົງຄຽບກໍາໜັດໃນວັນທີ ੬ ພຖມກາຄມ ๒๕๔๔ ຜົ່ງເປັນວັນເປີດທຳກາຣດັດໄປວັນແຮກ) ອັນເປັນວັນຄຽບກໍາໜັດ
ໜຶ່ງຮ້ອຍແປດສົບວັນນັບແຕ່ວັນທີ່ນາຍທະບູນຮັບຈົດແຈ້ງກາຣຈັດຕັ້ງພຣຣກສາມັກຄື ຕາມພຣະຈາກບັນຍຸດຮູດຮຽມນູ້ໝູ
ປະກອບຮູດຮຽມນູ້ໝູວ່າດ້ວຍພຣຣກກາຣເມືອງ ພ.ສ. ๒๕๔๑ ມາດຮາ ๒๕ ຜົ່ງເປັນເຫດໃຫ້ຢູນພຣຣກກາຣເມືອງໄດ້
ຕາມມາດຮາ ๖๕ ວຣຄໜຶ່ງ (៥) ນາຍທະບູນພຣຣກກາຣເມືອງຈົງຢືນຕຳກັນຂອໃຫ້ສາລະວູດຮຽມນູ້ໝູມີຄຳສັ່ງ
ຢູນພຣຣກສາມັກຄື ຕາມມາດຮາ ๖๕ ວຣຄສອງ

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและให้รับไว้พิจารณาในวินัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรครรภ์สามัคคี เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐

หัวหน้าพรครรภ์สามัคคี มีหนังสือลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่า พรครรภ์สามัคคีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมាជितตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามนัยมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่นายทะเบียนยื่นคำร้องจริง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรครรภ์สามัคคีได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพรครรภ์สามัคคีแล้ว นี้ประเด็นดังต่อไปนี้ ว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรครรภ์สามัคคี ตามคำร้องของนายทะเบียน พระครุการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพระครุการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรครรภ์สามัคคี เนื่องจากพรครรภ์สามัคคีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๔ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งวันนับแต่วันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครุการเมือง พระครุการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมាជิตตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป” ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพระครุการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” โดยที่ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พระครุการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พระครุการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยุบพรครรภ์สามัคคีแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพระครุการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลมีคำสั่งให้ยุบพรครรภ์สามัคคีได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรครรภ์สามัคคีได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังได้winningข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรครรภ์สามัคคี

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายกรรมด ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุ่มพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโภ จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เนติโนณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สารภีນ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบางกการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอิสสระ ນิติທັນທຳປະກາດ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุรະ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๔๔

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง การยุบพรรครักสามัคคี

นายทะเบียนพระครุการเมืองยื่นคำร้องเป็นหนังสือที่ ลด ๐๐๐๔/๖๗๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรครักสามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. นายทะเบียนพระครุการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรครักสามัคคี เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ พรรครักสามัคคีต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพระครุการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพระครุการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรครักสามัคคี คือ ภายในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันหยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการถัดไปวันแรกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ แต่พรรครักสามัคคีไม่สามารถดำเนินการได้ มีเหตุให้ยุบพรรครักสามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพระครุการเมืองจึงยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรครักสามัคคี

๒. พรรครักสามัคคี โดย ดร. อาจง ชุมสาย ณ อยุธยา หัวหน้าพรรคร ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ ยอมรับว่า พรรครักสามัคคีไม่สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ดังที่นายทะเบียนยื่นคำร้องจริงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรครักสามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องนี้ได้แล้ว ไม่จำต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดอีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๙ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๖๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคำร้องนี้ หรือไม่

๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรครักสามัคคี หรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัลลภติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัลลภติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑ ดังรายละเอียดของความเห็นปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ เรื่อง ขอให้ยุบพรรคอนวัฒน์ แล้ว

ปัญหาที่สอง เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญโดยยมติเสียงข้างมากในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัลลภติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น ในกรณีของพรรครักสามัคคี ซึ่งจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ คือ ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความประกายต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง อีกทั้งหัวหน้าพรรครักสามัคคีได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรครักสามัคคีไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ จริง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรครักสามัคคีได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรครักสามัคคีตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ຄໍາວິນิຈນຍຂອງ ສາສຕຣາຈາຍ ດຣ. ກະຮະມດ ກອງຮຽມຫາຕີ ຕຸລາກາຮາຄາລວິຊ໌ຮຽມນູ້ລູ

ທີ່ ២៣/២៥៤៥

ວັນທີ ៥ ສີງຫາຄມ ២៥៤៥

ເຮື່ອງ ນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງຂອໃຫ້ສາລວິຊ໌ຮຽມນູ້ລູມີຄໍາສັ່ງຢູນພຣຄກສາມັກຄື

ນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງມີຫັນສື່ອທີ່ ລຕ ០០០៥/៦៣១ ລວມວັນທີ ២២ ພຸດຍການມ ២៥៤៥
ຢືນກໍາຮ້ອງຂອໃຫ້ສາລວິຊ໌ຮຽມນູ້ລູມີຄໍາສັ່ງຢູນພຣຄກສາມັກຄື ສຽງບ້ອເທິ່ງຈິງຈາກກໍາຮ້ອງແລ້ວສາມາດກຳນົດ
ກໍາຮ້ອງໄດ້ດັ່ງນີ້

ເມື່ອວັນທີ ១៩ ຕຸລາຄມ ២៥៤៥ ນາຍອາຈອງ ຜູນສາຍ ໂມ ອຸຍຸໝາ ຜູ້ໄດ້ຮັບເລືອດຕັ້ງເປັນຫວ່ານ້າ
ພຣຄກສາມັກຄືໄດ້ຢືນກໍາຂອດຕັ້ງພຣຄກາຮເມືອງຕ່ອນນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງ ໂດຍເມື່ອວັນທີ ៥ ສີງຫາຄມ
២៥៤៥ ໄດ້ມີກາຮປະຊຸມຈັດຕັ້ງພຣຄກາຮເມືອງຊ່ອພຣຄກສາມັກຄື ທຶ່ງມີຄະນະຜູ້ຈັດຕັ້ງ ຈຳນວນ ១៥ ຄນ
ເພື່ອກຳນົດໂຄນາຍພຣຄ ບ້ອນບັນກັບພຣຄ ແລະເລືອດຕັ້ງຄະນະກາຮບວດພຣຄ ຈຳນວນ ៥ ຄນ
ນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງ ຈຶ່ງຮັບຈົດແຈ້ງກາຮຈັດຕັ້ງພຣຄກສາມັກຄື ເມື່ອວັນທີ ៥ ພຸດຍການ ២៥៤៥

ຕ່ອນນາ ເມື່ອວັນທີ ២៣ ພຸດຍການ ២៥៤៥ ພຣຄກສາມັກຄືໄດ້ແຈ້ງຕ່ອນນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງວ່າ
ນາຍຄຸກສັຍ ພົກສະກິບເຊີຍ ຂອລາອອກຈາກຕຳແໜ່ງກາຮບວດພຣຄ ຕັ້ງແຕ່ວັນທີ ១៥ ພຸດຍການ
២៥៤៥ ແລະເມື່ອວັນທີ ៨ ຊັນວາຄມ ២៥៤៥ ນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງໄດ້ຕອບຮັບກາຮປະຊຸມ
ກາຮບວດພຣຄກສາມັກຄື

ຫລັງຈາກນີ້ ພຣຄກສາມັກຄືໄດ້ແຈ້ງຕ່ອນນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງ ເມື່ອວັນທີ ៣ ຊັນວາຄມ ២៥៤៥
ວ່າ ນາຍເຊື່ອຍຸທີ່ ນິມສຸກຸດ ຂອລາອອກຈາກສາມາຊີກພຣຄ ແລະຕຳແໜ່ງໂໂນຍກພຣຄ ຕັ້ງແຕ່ວັນທີ ២១
ພຸດຍການ ២៥៤៥ ແລະເມື່ອວັນທີ ២៦ ຊັນວາຄມ ២៥៤៥ ນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງໄດ້ຮັບຕອບຮັບ
ກາຮປະຊຸມແລ້ວກຳນົດໂຄນາຍພຣຄກສາມັກຄື ແລະເມື່ອວັນທີ ២៧ ກຸນກາພັນທີ ២៥៤៥ ພຣຄ
ກສາມັກຄືໄດ້ແຈ້ງຕ່ອນນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງວ່າ ໃນກາຮປະຊຸມໄໝ່ວິສາມັ້ນພຣຄກສາມັກຄື
ຄຽງທີ່ ១/២៥៤៥ ເມື່ອວັນທີ ៣ ກຸນກາພັນທີ ២៥៤៥ ນິມຕິເລືອດຕັ້ງກາຮບວດພຣຄເພີ່ມເຕີມ
ຈຳນວນ ៥ ຄນ ແລະເມື່ອວັນທີ ២៦ ມິນາຄມ ២៥៤៥ ນາຍທະບູນພຣຄກາຮເມືອງໄດ້ຕອບຮັບກາຮປະຊຸມ
ກາຮບວດພຣຄກສາມັກຄື

ปรากฏว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรrocการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocรักสามัคคี (คือ ภายในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แต่เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการจึงครบรกำหนดในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการถัดไปวันแรก) พรrocรักสามัคคีไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพrrocการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพrrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงมีเหตุให้ยุบพrrocการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

นายทะเบียนพrrocการเมืองจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพrrocรักสามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพrrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งรับคำร้องของนายทะเบียนพrrocการเมืองไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องให้พrrocรักสามัคคีซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหา ปรากฏว่า นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา หัวหน้าพrrocรักสามัคคี ได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ ขอมรับว่าพrrocรักสามัคคีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพrrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่นายทะเบียนพrrocการเมืองยื่นคำร้องจริง และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพrrocรักสามัคคีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพrrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ตามที่นายทะเบียนพrrocการเมืองร้องขอ

พิจารณาแล้วเห็นว่า พrrocรักสามัคคีไม่ได้แจ้งคำร้องของนายทะเบียนพrrocการเมืองที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพrrocรักสามัคคี โดยยอมรับว่าไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพrrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ จึงมีเหตุให้ยุบพrrocการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพrrocรักสามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพrrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. grammal ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจุ่มพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๖๕

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอให้มีคำสั่งยุบพรรครักสามัคคี

นายทะเบียนพระครุฑ์เมืองยืนคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญอ้างว่าได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรครักสามัคคี เป็นพระครุฑ์เมือง ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน (คือ ภายในวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔ แต่เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการถัดไปวันแรก) นับแต่วันที่นายทะเบียนพระครุฑ์เมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรครักสามัคคีจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุฑ์เมือง พ.ศ. ๒๕๖๑ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น พรรครักสามัคคีไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ จึงมีเหตุให้ยุบพรรครักสามัคคี ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาสั่งให้ยุบพรรครักสามัคคี ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุฑ์เมือง พ.ศ. ๒๕๖๑

พรรครักสามัคคีได้รับสำเนาคำร้องแล้ว รับว่าเป็นความจริงตามคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรครักสามัคคีได้

ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าพรรครักสามัคคีมีได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปและไม่อาจจัดตั้งสาขาพรรครุคภัยในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุฑ์เมือง พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ดังนั้น นายทะเบียนพระครุฑ์เมืองจึงมีอำนาจร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรครักสามัคคีได้โดยชอบ

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุฑ์เมือง พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรครักสามัคคี แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพระครุฑ์เมืองทราบเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุ่มพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ຄໍາວິນิຈນັຍຂອງ ພລໂທ ຈຸດ ອົດເຣກ ຕຸລາກາຮ່າລວັງສູງຮຽມນູ້ງ

ທີ່ ២៣/២៥៤៤

ວັນທີ ៥ ສິງຫາຄມ ២៥៤៤

ເຮື່ອງ ຂອໃຫ້ສ້າງຍຸນພຣຄຣກສາມັກຄື

ນາຍທະເບີນພຣຄກເມືອງຢືນຕຳຮ້ອງ ຂອໃຫ້ສາລວັງສູງຮຽມນູ້ງສ້າງຍຸນພຣຄຣກສາມັກຄື ຕາມພຣະຈະບັນຍຸດປະກອບຮັງສູງຮຽມນູ້ງວ່າດ້ວຍພຣຄກເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ມາດຮາ ៦៥ ວຣຄສອງ

ຂອ້ເທິ່ງຈິງຕາມຕຳຮ້ອງໄດ້ຄວາມວ່າ ນາຍທະເບີນພຣຄກເມືອງໄດ້ຮັບຈົດແຈ້ງການຈັດຕັ້ງພຣຄຣກສາມັກຄື ເປັນພຣຄກເມືອງ ເມື່ອວັນທີ ៥ ພຸດສິກຍານ ២៥៤៣ ແຕ່ພຣຄຣກສາມັກຄືໄໝ່ດໍາເນີນການໃໝ່ສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ ທ້າພັນຄນີ້ນໄປ ແລະໃໝ່ສາພຣຄກເມືອງອ່າງນ້ອຍກາລະໜຶ່ງສາຫາ ກາຍໃນໜຶ່ງຮ້ອຍແປດສົບວັນນັບແຕ່ວັນທີ່ນາຍທະເບີນຮັບຈົດແຈ້ງການຈັດຕັ້ງພຣຄຣກສາມັກຄື ຕາມພຣະຈະບັນຍຸດປະກອບຮັງສູງຮຽມນູ້ງວ່າດ້ວຍພຣຄກເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ມາດຮາ ២៥ ເປັນເຫດຸໃຫ້ຍຸນພຣຄກເມືອງໄດ້ ຕາມມາດຮາ ៦៥ ວຣຄໜຶ່ງ (៥) ນາຍທະເບີນພຣຄກເມືອງຈຶ່ງຢືນຕຳຮ້ອງຂອໃຫ້ສາລວັງສູງຮຽມນູ້ນີ້ມີຄໍາສ້າງຍຸນພຣຄຣກສາມັກຄື ຕາມມາດຮາ ៦៥ ວຣຄສອງ

ຫຼວ້າຫນ້າພຣຄຣກສາມັກຄື ມີຫັນສື່ອໜີ້ແຈ້ງຕ່ອສາລວັງສູງຮຽມນູ້ນີ້ວ່າ ພຣຄຣກສາມັກຄືໄໝ່ສາມາດ ດໍາເນີນການໃໝ່ສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ທ້າພັນຄນີ້ນໄປ ຕາມນ້ຳມາດຮາ ២៥ ແຫ່ງພຣະຈະບັນຍຸດປະກອບຮັງສູງຮຽມນູ້ນີ້ວ່າດ້ວຍພຣຄກເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ຕາມຕຳຮ້ອງຈິງ ຂອໃຫ້ສາລວັງສູງຮຽມນູ້ນີ້ມີຄໍາສ້າງຍຸນພຣຄຣກສາມັກຄືໄດ້

ນີ້ປະເດີນຕ້ອງພິຈາລະນາວິຈິນຍັງວ່າ ກຣົມມີເຫດຸທີ່ຈະສ້າງໃຫ້ຍຸນພຣຄຣກສາມັກຄື ຕາມຕຳຮ້ອງຂອງ ນາຍທະເບີນພຣຄກເມືອງ ພຣຶກໂມ່ນ

ພຣະຈະບັນຍຸດປະກອບຮັງສູງຮຽມນູ້ນີ້ວ່າດ້ວຍພຣຄກເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ມາດຮາ ២៥ ບັນຍຸດຕີ່ວ່າ “ກາຍໃນໜຶ່ງຮ້ອຍແປດສົບວັນນັບແຕ່ວັນທີ່ນາຍທະເບີນຮັບຈົດແຈ້ງການຈັດຕັ້ງພຣຄກເມືອງ ພຣຄກເມືອງ ຕ້ອງດໍາເນີນການໃໝ່ສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ທ້າພັນຄນີ້ນໄປ ຫຼຶ່ງອ່າງນ້ອຍຕ້ອງປະກອບດ້ວຍສາມາຊີຫຼຶ່ງນີ້ທີ່ອໝູ່ໃນແຕ່ລະກາຕາມບັນຍຸຮ່າຍຂໍ້ອກາກແລະຈັງຫວັດທີ່ນາຍທະເບີນປະກາສກໍາໜັດ ແລະມີສາພຣຄກເມືອງ ອ່າງນ້ອຍກາລະໜຶ່ງສາຫາ” ມາດຮາ ៦៥ ວຣຄໜຶ່ງ ບັນຍຸດຕີ່ວ່າ “ພຣຄກເມືອງຍ່ອມເລີກຫຼື້ອຍຸນດ້ວຍເຫດຸໄດ້ເຫດຸນີ້ ດັ່ງຕ່ອໄປນີ້... (៥) ໄມ່ດໍາເນີນການໃໝ່ເປັນໄປຕາມມາດຮາ ២៥ ມາດຮາ ២៦ ມາດຮາ ២៥

ມາດຮາ ៣៥ ທີ່ອມາດຮາ ៦២” ແລະ ວຽກສອງ ບັນຍຸຕີວ່າ “ເນື່ອປາກຄູຕ່ອນຍະເບີຍນວ່າ ພຣົກເນື່ອງໃດ ມີເຫດຖານທີ່ຮະບູໄວ້ໃນ (១) (២) (៣) ທີ່ອ (៥) ໄທ້ນຍະເບີຍຢືນຄໍາຮ້ອງຕ່ອສາລັບສູງຮຽມນູ້ງາຍໃນ ສົບທ້າວັນນັບແຕ່ວັນທີ່ຄວາມປາກຄູຕ່ອນຍະເບີຍນ ເນື່ອສາລັບສູງຮຽມນູ້ງາຍພິຈາລາດແລ້ວເຫັນວ່າ ມີເຫດດັ່ງກ່າວ ເກີດຂຶ້ນກັບພຣົກເນື່ອງຕາມຄໍາຮ້ອງຂອງຍະເບີຍນ ໄທ້ສາລັບສູງຮຽມນູ້ງາຍສັ່ງໄທ້ຍຸບພຣົກເນື່ອງນັ້ນ”

ຂອເທິ່ງຈິງໄດ້ຄວາມຕາມຄໍາຮ້ອງແລະຄໍາເຊີ້ແຈງຂອງພຣົກຮັກສາມັກຄືຝ່ໄດ້ວ່າ ພຣົກມີໄດ້ດຳເນີນການ ໄທ້ເປັນໄປຕາມພຣະຈະບັນຍຸດີປະກອບຮັບສູງຮຽມນູ້ງາຍວ່າດ້ວຍພຣົກເນື່ອງ ພ.ສ. ២៥៥១ ມາດຮາ ២៥ ຈິງ ກຣມີຈຶ່ງມີເຫດທີ່ຈະສັ່ງຍຸບພຣົກຮັກສາມັກຄືໄດ້ ຕາມມາດຮາ ៦៥ ວຽກໜຶ່ງ (៥) ສາລັບສູງຮຽມນູ້ງາຍສັ່ງໄທ້ຍຸບພຣົກຮັກສາມັກຄືໄດ້ ຕາມມາດຮາ ៦៥ ວຽກສອງ

ດ້ວຍເຫດຜົດດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງໄທ້ຍຸບພຣົກຮັກສາມັກຄື ຕາມພຣະຈະບັນຍຸດີປະກອບຮັບສູງຮຽມນູ້ງາຍວ່າດ້ວຍພຣົກເນື່ອງ ພ.ສ. ២៥៥០ ມາດຮາ ៦៥ ວຽກສອງ

ພລໂທ ຈຸດ ອົດີເຮັກ

ຕຸລາກາຮັກສາລັບສູງຮຽມນູ້ງາຍ

คำวินิจฉัยของ นายบริชา เนติมวณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๔๘

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรrocการเมืองขอให้สั่งยุบพรrocรักสามัคคี

นายทะเบียนพรrocการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรrocรักสามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ได้ความตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องว่า นายทะเบียนพรrocการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocรักสามัคคีเป็นพรrocการเมือง เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แต่พรrocรักสามัคคีไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาวรrocการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ (เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันหยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันปิดทำการถัดไปวันแรก) อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocรักสามัคคีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรrocการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรrocการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรrocรักสามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาในวินิจฉัยต่อไป และสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องให้พรrocรักสามัคคี เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐

หัวหน้าพรrocรักสามัคคี มีหนังสือลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าพรrocรักสามัคคีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่นายทะเบียนยื่นคำร้องจริง ไม่ขัดข้องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งยุบพรrocรักสามัคคีได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากพระครรภ์สามัคคีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครุการเมือง พระครุการเมืองต้องดำเนินการให้มีสามาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสามาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพระครุการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พระครุการเมืองย่อมเดิกรหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” โดยให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความประกรุณต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เมื่อมีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพระครุการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพระครุการเมืองนั้น กรณีจึงฟังได้ว่าพระครรภ์สามัคคีมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพระครรภ์สามัคคีได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงมีคำสั่งให้ยุบพระครรภ์สามัคคีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายปรีชา เนติมวนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ກໍານົດຈັດຕັ້ງຂອງ ນາຍຜັນ ຈັກກປານ ຕຸລາກາຣຄາລຮູ້ຮຽມນູ້ໝູ

ທີ່ ២៣/២៥៤៤

ວັນທີ ៥ ສິງຫາມ ២៥៤៤

ເຮື່ອງ ນາຍທະບູນພຣກກາຣເມືອງຂອງໃຫ້ສັ່ງຢູນພຣກກັກສາມັກຄື

ນາຍທະບູນພຣກກາຣເມືອງຢືນຢັນວ່າ ຂອງໃຫ້ສາລຮູ້ຮຽມນູ້ໝູ
ສັ່ງຢູນພຣກກັກສາມັກຄື ຕາມພຣະຈະບັນຍຸດຕີປະກອບຮູ້ຮຽມນູ້ໝູວ່າດ້ວຍພຣກກາຣເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤១
ມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄສອງ

ຂໍ້ຕົກລົງ

ຂໍ້ຕົກລົງຕາມຄໍາຮ້ອງແລະເອກສາຣປະກອບຄໍາຮ້ອງສຽງໄດ້ວ່າ ນາຍທະບູນພຣກກາຣເມືອງໄດ້ຮັບ
ຈົດແຈ້ງກາຣຈັດຕັ້ງພຣກກັກສາມັກຄືເປັນພຣກກາຣເມືອງ ເມື່ອວັນທີ ៥ ພຸດສິຈິການ ២៥៤៣ ແຕ່ພຣກ
ກັກສາມັກຄື ໄມ່ດໍາເນີນກາຣໃໝ່ສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ທ້າພັນຄົນຈຶ່ນໄປ ຜົ່ງຍ່າງນ້ອຍຕ້ອງປະກອບດ້ວຍສາມາຊີກໜຶ່ງມີທີ່ອູ່
ໃນແຕ່ລະກາກຕາມບັນຊີຮ້າຍຂໍ້ອກາກແລະຈັງຫວັດທີ່ນາຍທະບູນປະກາສກໍາໜັດ ແລະມີສາຫະພຣກກາຣເມືອງ
ອ່າຍ່າງນ້ອຍກາຄລະໜຶ່ງສາຫາ ກາຍໃນວັນທີ ៥ ພຸດສິຈິການ ២៥៤៤ (ເນື່ອງຈາກວັນດັກລ່າວີ່ເປັນວັນຍຸດຮາຈກາ
ຈຶ່ງກົບກໍາໜັດໃນວັນທີ ៥ ພຸດສິຈິການ ២៥៤៤ ຜົ່ງເປັນວັນເປີດທໍາກາຣຄັດໄປວັນແຮກ) ອັນເປັນວັນກົບກໍາໜັດ
ໜຶ່ງຮ້ອຍແປດສົບວັນນັບແຕ່ວັນທີ່ນາຍທະບູນຮັບຈົດແຈ້ງກາຣຈັດຕັ້ງພຣກກັກສາມັກຄືຕາມພຣະຈະບັນຍຸດຕີປະກອບ
ຮູ້ຮຽມນູ້ໝູວ່າດ້ວຍພຣກກາຣເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ມາຕຣາ ២៥ ຜົ່ງເປັນເຫດຖຸໃຫ້ຢູນພຣກກາຣເມືອງໄດ້
ຕາມມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄ໌ນຶ່ງ (៥) ນາຍທະບູນພຣກກາຣເມືອງຢືນຢັນໃຫ້ສັ່ງຢູນພຣກກັກສາມັກຄື ຕາມມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄສອງ

ສາລຮູ້ຮຽມນູ້ໝູນີ້ຄໍາສັ່ງໃຫ້ຮັບຄໍາຮ້ອງໄວ້ດໍາເນີນກາຣແລະໃຫ້ຮັບໄວ້ພິຈາລະວົນຈັດຕັ້ງໄປ ພຣ້ອມທັ້ງ
ສັ່ງສໍາເນາຄໍາຮ້ອງໃຫ້ພຣກກັກສາມັກຄື ເພື່ອຢືນຄໍາຮ້າຍແຈ້ງຕາມຂໍ້ກໍາໜັດສາລຮູ້ຮຽມນູ້ໝູ ວ່າດ້ວຍວິທີພິຈາລະ
ຂອງສາລຮູ້ຮຽມນູ້ໝູ ພ.ສ. ២៥៤១

ຫົວໜ້າພຣກກັກສາມັກຄື ມີໜັ້ງສື່ອລົງວັນທີ ៦ ມິຖຸນາຍນ ២៥៤៤ ຜົ່ງແຈ້ງຕ່ອງສາລຮູ້ຮຽມນູ້ໝູວ່າ
ພຣກກັກສາມັກຄືໄມ່ສາມາດດໍາເນີນກາຣໃໝ່ສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ທ້າພັນຄົນຈຶ່ນໄປ ຕາມນັຍມາຕຣາ ២៥ ແກ່ງພຣະຈະ
ບັນຍຸດຕີປະກອບຮູ້ຮຽມນູ້ໝູວ່າດ້ວຍພຣກກາຣເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ດັ່ງທີ່ນາຍທະບູນຢືນຄໍາຮ້ອງຈົງ ຈຶ່ງຂອງ
ໃຫ້ສາລຮູ້ຮຽມນູ້ໝູນີ້ຄໍາສັ່ງຢູນພຣກກັກສາມັກຄືໄດ້ ຕາມພຣະຈະບັນຍຸດຕີປະກອບຮູ້ຮຽມນູ້ໝູວ່າດ້ວຍພຣກກາຣເມືອງ
ພ.ສ. ២៥៤១ ມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄສອງ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพระครรภ์สามัคคีแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพระครรภ์สามัคคี ตามคำร้องของนายทะเบียน พระการเมือง หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพระการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มีคำสั่ง ยุบพระครรภ์สามัคคี เนื่องจากพระครรภ์สามัคคีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพระการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพระการเมือง พระการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคน ขึ้นไป” ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่ นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพระการเมืองอย่างน้อยภาคหนึ่งสาขา” โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พระการเมืองยื่มเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พระการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อ นายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพระการเมืองตามคำร้อง ของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพระการเมืองนั้น” เมื่อพระครรภ์สามัคคีมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณี จึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพระครรภ์สามัคคีได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังได้วินิจฉัยข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พระการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพระครรภ์สามัคคี

นายผัน จันทร์ปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สรวงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๔๔

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพระครุการเมืองขอให้สั่งยุบพระครุกสามัคคี

นายทะเบียนพระครุการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ว่า ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครุกสามัคคีเป็นพระครุการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครุการเมือง พระครุการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพระครุการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพระครุการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามที่กฎหมายกำหนดคือวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แล้ว พระครุกสามัคคีมีสมาชิกไม่ครบถ้วนรวมทั้งไม่สามารถจัดตั้งสาขาพระครุการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ นายทะเบียนพระครุการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพระครุกสามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายอาจง ชุมสาย ณ อยุธยา หัวหน้าพระครุกสามัคคี ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ ว่า พระครุกสามัคคีไม่สามารถจัดทำสมาชิกพระให้ครบห้าพันคน ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ดังที่นายทะเบียนพระครุการเมืองยื่นคำร้องจริง ขอให้ยุบพระครุกได้

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครุการเมือง พระครุการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพระครุการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

และมาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พระราชการเมืองย่อมเดิกรือขุนด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพระราชการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าน
- (๓) มีการยุบพระราชการเมืองไปรวมกับพระราชการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพระราชการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพระราชการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบหัววันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพระราชการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพระราชการเมืองนั้น

ในการนี้ที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพระราชการเมืองได้แล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพระราชการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาอนุมัติเรื่องนี้ หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาอนุมัติ คำร้องของนายทะเบียนพระราชการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระราชการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาอนุมัติเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพระราชกิจสามัคคีนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความจากหัวหน้าพระราชกิจสามัคคีว่า พระราชกิจสามัคคีไม่อาจหาสมาชิกพรerotตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่อาจตั้งสาขาพระราชกิจสามัคคีได้ หนึ่งสาขา ภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพระราชการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพระราชกิจสามัคคี และนายทะเบียนพระราชการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบหัววันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพระราชการเมือง จึงฟังได้ว่ามีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพระราชการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพระราชกิจสามัคคีตามคำร้องของนายทะเบียนพระราชการเมืองที่จะสั่งยุบพระราชการเมืองดังกล่าวได้

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพระราชกิจสามัคคี

นายมงคล สารภี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๔๕

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพระครการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคี

ด้วยนายทะเบียนพระครการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญอ้างว่า นายทะเบียนพระครการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคี เป็นพระครการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ แต่พระครรภ์สามัคคีไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาวรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพระครการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคี คือวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๕ (เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันหยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันทำการถัดไปวันแรก คือวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ต้องยุบพระครการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพระครการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคี ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พระครรภ์สามัคคี ผู้ถูกร้องตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑

พระครรภ์สามัคคียื่นคำชี้แจง เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ว่า “พระครรภ์สามัคคีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่นายทะเบียนพระครการเมืองยื่นคำร้องจริง” จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ดังที่นายทะเบียนพระครการเมืองร้องขอ

พิเคราะห์คำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงของพระครรภ์สามัคคีแล้ว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายใต้ ๑๐๐ หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครการเมือง พระครการเมืองต้องดำเนินการ

ให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีข้อความชัดเจนว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว พรรครการเมืองจะต้องจัดให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาวรรค อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ตามคำร้องและ คำชี้แจงรับกันว่าพรรครักสามัคคี ผู้ถูกร้องไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา หนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ นายทะเบียนพรรครการเมืองจึงมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัติดังกล่าวที่จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครักสามัคคีได้โดยชอบ

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรครักสามัคคี

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ຄໍາວິນิຈຈ້າຍຂອງ ນາຍສູຈີຕ ບຸລູນບົນກາຣ ຕຸລາກາຣສາລຮູ້ຮຽມນູ້ມູ

ທີ່ ២៣/២៥៤៤

ວັນທີ ៥ ສິງຫາມ ២៥៤៤

ເຮື່ອງ ນາຍທະບູນພຣຄກາຣເມື່ອງຂອ້າສາລຮູ້ຮຽມນູ້ມູມີຄໍາສັ່ງຢູນພຣຄຮັກສາມັກຄື**ຂ້ອເທົ່າຈົງ**

ນາຍທະບູນພຣຄກາຣເມື່ອງຢືນຄໍາຮ້ອງ ລົງວັນທີ ២២ ພຖມກາຄນ ២៥៤៤ ຂອ້າສາລຮູ້ຮຽມນູ້ມູ ມີຄໍາສັ່ງຢູນພຣຄຮັກສາມັກຄື ຕາມພຣະຮາບໝູ້ມູດປະກອບຮູ້ຮຽມນູ້ມູວ່າດ້ວຍພຣຄກາຣເມື່ອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ມາດຮາ ៦៥ ວຣຄສອງ ເື່ອງຈາກພຣຄຮັກສາມັກຄືໄມສາມາດດໍາເນີນກາຣໃຫ້ເປັນໄປຕາມພຣະຮາບໝູ້ມູດປະກອບຮູ້ຮຽມນູ້ມູວ່າດ້ວຍພຣຄກາຣເມື່ອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ມາດຮາ ២៥ ທີ່ໄໝດໍາເນີນກາຣໃຫ້ມີສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ຫ້າພັນຄນ ຈຶ່ນໄປ ຜົ່ງຍ່າງນ້ອຍຕ້ອງປະກອບດ້ວຍສາມາຊີກຜົ່ງມີທີ່ອູ້ໃນແຕ່ລະກາຕາມບໍລິຫຼາຍໜ້ອກາກແລະຈັງຫວັດທີ່ ນາຍທະບູນປະກາສກຳໜັດ ແລະມີສາຫະພຣຄກາຣເມື່ອງຍ່າງນ້ອຍກາລະໜຶ່ງສາຫາ ກາຍໃນໜຶ່ງຮ້ອຍແປດສົບວັນນັ້ນແຕ່ວັນທີ່ນາຍທະບູນຮັບຈົດແຈ້ງກາຣຈັດຕັ້ງພຣຄຮັກສາມັກຄື ອີກາຍໃນວັນທີ ៥ ພຖມກາຄນ ២៥៤៤

ສາລຮູ້ຮຽມນູ້ມູຮັບຄໍາຮ້ອງໄວ້ດໍາເນີນກາຣແລະຮັບໄວ້ພິຈາລະວິນິຈ້າຍ ເື່ອວັນທີ ២៥ ພຖມກາຄນ ២៥៤៤ ແລະໃຫ້ພຣຄຮັກສາມັກຄືໜີ້ແຈງ

ພຣຄຮັກສາມັກຄືໂດຍຫວ້າພຣຄ ນາຍອາຈອງ ຊຸມສ່າຍ ດນ ອູ້ຮູ້ຍາ ມີຫັນສື່ອ້າແຈງລົງວັນທີ ៦ ມິຖຸນາຍນ ២៥៤៤ ຍອນຮັບວ່າພຣຄຮັກສາມັກຄືໄມສາມາດດໍາເນີນກາຣໃຫ້ມີສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ຫ້າພັນຄນຈຶ່ນໄປ ດັ່ງທີ່ນາຍທະບູນພຣຄກາຣເມື່ອງຢືນຄໍາຮ້ອງຈົງ ຈຶ່ງຂອ້າສາລຮູ້ຮຽມນູ້ມູມີຄໍາສັ່ງຢູນພຣຄຮັກສາມັກຄືດັ່ງທີ່ ນາຍທະບູນພຣຄກາຣເມື່ອງຮ້ອງຂອ

ຂ້ອພິຈາລະວິນິຈ້າຍ

ຈາກຂ້ອເທົ່າຈົງຂ້າງຕັ້ນເຫັນວ່າ ພຣຄຮັກສາມັກຄືໄມສາມາດດໍາເນີນກາຣຕາມພຣະຮາບໝູ້ມູດປະກອບຮູ້ຮຽມນູ້ມູວ່າດ້ວຍພຣຄກາຣເມື່ອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ມາດຮາ ២៥ ໃຫ້ມີສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ຫ້າພັນຄນຈຶ່ນໄປ ກາຍໃນໜຶ່ງຮ້ອຍແປດສົບວັນນັ້ນແຕ່ວັນທີ່ນາຍທະບູນພຣຄກາຣເມື່ອງຮັບຈົດແຈ້ງກາຣຈັດຕັ້ງພຣຄຮັກສາມັກຄື ໂດຍຍ່າງນ້ອຍຕ້ອງປະກອບດ້ວຍສາມາຊີກຜົ່ງມີທີ່ອູ້ໃນແຕ່ລະກາຕາມບໍລິຫຼາຍໜ້ອກາກແລະຈັງຫວັດທີ່ນາຍທະບູນປະກາສກຳໜັດ ແລະມີສາຫະພຣຄກາຣເມື່ອງຍ່າງນ້ອຍກາລະໜຶ່ງສາຫາ ນອກຈາກນີ້ພຣຄຮັກສາມັກຄືໂດຍຫວ້າພຣຄໄດ້ມີຄໍາໜີ້ແຈງຍອນຮັບວ່າໄມສາມາດດໍາເນີນກາຣຕາມມາດຮາ ២៥ ໃຫ້ມີສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ຫ້າພັນຄນໄດ້ ຕາມທີ່ນາຍທະບູນ

หน้า ๙๖

เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘

ราชกิจจานุเบกษา

๕ เมษายน ๒๕๔๘

พระราชบัญญัติกำหนดวันสำคัญของประเทศไทย จึงเป็นเหตุให้ยุบพระรัฐสภาตามที่ได้ตราไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ด้วยพระบรมราชโองการที่ออกโดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยให้มีกำหนดสิ้นพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบางกอก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๔๔

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพระครการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคี

ความเป็นมา

นายทะเบียนพระครการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๖๗๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคี คำร้องดังกล่าวระบุว่า “นายทะเบียนพระครการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคีเป็นพระครการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน คือ ภายในวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แต่เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันปฏิทำกรถดไปวันแรก นับแต่วันที่นายทะเบียนพระครการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคีจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพระครการเมืองอย่างน้อยภาคหนึ่งสาขาตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น พระครรภ์สามัคคีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ จึงมีเหตุที่นายทะเบียนพระครการเมืองต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาสั่งให้ยุบพระครรภ์สามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

“...จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง”

ต่อมาหัวหน้าพระครรภ์สามัคคีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปความได้ว่า พระครรภ์สามัคคีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่นายทะเบียนยื่นคำร้องจริง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคีได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

คำวินิจฉัย

นายทะเบียนพระครการเมืองได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากปรากฏต่อนายทะเบียนพระครการเมืองว่าพระครรภ์สามัคคีไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว คือ ภายใน ๑๙๐ วัน นับแต่วันจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์จะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพระครการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เกี่ยวกับเรื่องนี้พระครรภ์สามัคคีเองก็ได้ยอมรับว่าพระครรภ์ไม่สามารถดำเนินการตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ดังกล่าว

พิจารณาจากข้อเท็จจริงตามที่กล่าวแล้วเห็นว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เกิดขึ้นกับพระครรภ์สามัคคีจริงตามที่นายทะเบียนพระครการเมืองอ้าง จึงชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้ยุบพระครรภ์สามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๔๔

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพระครุการเมืองขอให้ยุบพระครรภ์สามัคคี

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพระครุการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า นายทะเบียนพระครุการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคีเป็นพระครุการเมือง โดยมีรายละเอียด การดำเนินการ ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๓ คณะผู้ขอจัดตั้งพระครรภ์สามัคคี จำนวน ๑๕ คน ได้จัดประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพระครุ ข้อบังคับพระครุ และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพระครุ

๒. เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพระครรภ์สามัคคี ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพระครุการเมืองต่อนายทะเบียนพระครุการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพระครุ จำนวน ๕ คน

๓. เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ นายทะเบียนพระครุการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคี

๔. ภายหลังที่นายทะเบียนพระครุการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคีแล้ว พระครรภ์สามัคคีไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด

ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพระครุการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคี คือภายในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ พระครรภ์สามัคคีต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพระครรภ์สามัคคีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพระครุการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพระครุการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายอาจง ชุมสาย ณ อยุธยา หัวหน้าพระครรภ์สามัคคี ชี้แจงว่า ไม่สามารถจัดหาสมาชิกพระครุให้ครบห้าพันคนขึ้นไป และไม่สามารถจัดตั้งสาขาวรรคได้ครบถ้วนที่สาขาวรรคในหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ จึงไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งยุบพระครุ

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพระครรภ์สามัคคี ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคี พระครรภ์สามัคคีจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และจัดตั้งสาขาพระครุอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่เมื่อครบกำหนดเวลาแล้ว พระครรภ์สามัคคีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปได้ และไม่สามารถจัดตั้งสาขาพระครุตามที่กฎหมายกำหนดได้ นายทะเบียนพระครุการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคี หัวหน้าพระครรภ์สามัคคียื่นคำชี้แจงว่าเป็นความจริงตามคำร้อง จึงไม่คัดค้านการที่นายทะเบียนพระครุการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคี

เมื่อปรากฏว่าพระครรภ์สามัคคีมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามมาตรา ๒๕ พระครรภ์สามัคคีจึงต้องถูกยุบตามมาตรา ๖๕ (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพระครรภ์สามัคคี

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อันนัตต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๔๔

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพระครุการเมืองขอให้สั่งยุบพระครักสามัคคี

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพระครุการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครักสามัคคีเป็นพระครุการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ภายหลังที่นายทะเบียนพระครุการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครักสามัคคีแล้ว พระครักสามัคคีมิได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้นายทะเบียนพระครุการเมืองพิจารณาแต่อย่างใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พระครุการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ ๕,๐๐๐ คนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๙๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครุการเมือง คือ ภายในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แต่ปรากฏว่า พระครักสามัคคีไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพระครุการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัติเดียวกัน นายทะเบียนพระครุการเมืองจึงได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครักสามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องไว้พิจารณาแล้วส่งสำเนาคำร้องให้พระครักสามัคคีซึ่งแจ้ง ซึ่งหัวหน้าพระครักสามัคคีมีหนังสือ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พระครักสามัคคีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ ๕,๐๐๐ คนขึ้นไป ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมืองฯ ได้ ดังที่นายทะเบียนพระครุการเมืองยื่นคำร้องจริง และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครักสามัคคีได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระครักสามัคคีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพระครุการตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ດ້ວຍເຫດຜົດຈັກດ່ວຍ ຈຶ່ງວິນິຈນີຢູ່ໃຫ້ຢູ່ນພຣຣກຮັກສານັກຄືຕາມພຣຣາຊບໍ່ມີປິປະກອບຮູ້ຮຣມນູ່ມູນ
ວ່າດ້ວຍພຣຣກກາຣເນື່ອງ ၅ ນາຕຣາ ၂၄ ວຣຄສອງ

ຄາສຕຣາຈາຣຍ໌ອນນັນຕີ ເກຕຸວງສີ

ຕຸລາກາຣຄາລຮູ້ຮຣມນູ່ມູນ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. ออมร รักษาสัตย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๔๔

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพรrocการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรrocรักสามัคคี

คำร้อง นายทะเบียนพรrocการเมืองมีหนังสือที่ ลด ๐๐๐๔/๖๗๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรrocรักสามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

พรrocรักสามัคคีได้รับการจดแจ้งการจัดตั้งพรrocจากนายทะเบียนพรrocการเมือง เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓

ต่อมาพรrocรักสามัคคีมีหนังสือถึงนายทะเบียนพรrocการเมืองที่ พรส. ๐๐๖/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ แจ้งว่า นายศุภชัย พงศ์กฤชเยร ขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริหารพรroc มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และมีหนังสือถึงนายทะเบียนพรrocการเมืองที่ พรส. ๐๐๘/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ แจ้งว่า นายธีรยุทธ์ นิ่มสกุล ขอลาออกจากสมาชิกพรroc และตำแหน่งโழกพรroc ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๓

ต่อมาพรrocรักสามัคคีได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรrocการเมืองตามหนังสือที่ พรส. ๐๑๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ว่า ทางพรrocมีมติเลือกตั้งกรรมการบริหารพรrocเพิ่มเติม จำนวน ๕ คน เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรrocเรื่องการเลือกตั้งกรรมการบริหาร ในประชุมใหญ่ร่วมกับพรroc รักสามัคคี ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

จากการตรวจสอบภายหลังที่นายทะเบียนพรrocการเมืองได้รับจดแจ้งพรrocรักสามัคคีแล้ว ปรากฏว่า พรrocรักสามัคคีมิได้ดำเนินการใดๆ ให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรrocการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocรักสามัคคี (หรือภายในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แต่เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔) พรrocรักสามัคคียังมิได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชี

รายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา นายทะเบียนพรrokการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาในวันที่ตามบัญญัติของพระราชนูญติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrokการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ต่อมา นายอาช่อง ชุมสาย ณ อยุธยา ในฐานะหัวหน้าพรrokสานักคือ ได้ยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ สรุปสาระได้ว่า พรrokสานักคือไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกพรrok ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรrokการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่นายทะเบียนพรrokการเมืองยื่นคำร้องจริง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรrokสานักคือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrokการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ตามที่นายทะเบียนพรrokการเมืองร้องขอ

คำวินิจฉัย

เมื่อนายทะเบียนพรrokการเมืองตรวจสอบว่า พรrokสานักคือมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ และหัวหน้าพรrokได้มีหนังสือตอบโดยยอมรับว่าไม่สามารถดำเนินการได้จริงตามที่ร้องขอของนายทะเบียนพรrokการเมือง จึงเห็นควรสั่งให้ยุบพรrokสานักคือตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrokการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ศาสตราจารย์ ดร. ออมร รักษยาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ຄໍາວິນຈັດຂອງ ຄາສຕຣາຈາຣຍ് ດຣ. ອິສສະ ນິດທຳທີ່ປະກາດ ຕຸລາກາຮ່າລວິຫຼວມນູ້ລູ

ທີ່ ២៣/២៥៥៥

ວັນທີ ៥ ສິງຫາມ ២៥៥៥

ເຮື່ອງ ນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືອງຂອງໃໝ່ມີຄໍາສັ່ງຢູນພຣກຮ່າມືກີ

ປະກາດກຽມກາຮ່າມືເລືອກຕັ້ງໃນຮ້ານະນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືໄດ້ຢືນກຳຮັງ ລົງວັນທີ ២២
ພຖມກາມ ២៥៥៥* ຕ່ອສາລວິຫຼວມນູ້ລູຂອງໃໝ່ມີຄໍາສັ່ງຢູນພຣກຮ່າມືກີ ໂດຍໜີແໜ່ງຂ້າງເທົ່າຈິງ ດັ່ງຕ່ອໄປນີ້

ນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືໄດ້ຮັບຈົດແຈ້ງກາຮ່າມືຕັ້ງພຣກຮ່າມືກີເປັນພຣກກາຮ່າມືໄດ້ມີ
ຮາຍລະເອີດກາຮ່າມືດໍາເນີນກາຮ່າມື ດັ່ງນີ້

១. ວັນທີ ១៤ ຕຸລາມ ២៥៥៥ ຜູ້ໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງເປັນຫັວໜ້າພຣກຮ່າມືກີໄດ້ຢືນກຳຂັດຕັ້ງ
ພຣກກາຮ່າມືຕ່ອນນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືໄດ້ມີວັນທີ ៥ ສິງຫາມ ២៥៥៥ ໄດ້ມີກາຮ່າມືຈັດຕັ້ງ
ພຣກກາຮ່າມື ຂຶ້ອພຣກຮ່າມືກີ ຂຶ້ນມີຄະຜູ້ຈັດຕັ້ງຈຳນວນ ១៥ ດົກ ເພື່ອກຳຫັດດູນໂຍບາຍພຣກ
ຂົ້ນບັນກັບພຣກ ແລະເລືອກຕັ້ງຄະກຽມກາຮ່າມືບໍລິຫານພຣກ ຈຳນວນ ៥ ດົກ

២. ວັນທີ ៥ ພຖມຈິການ ២៥៥៥ ນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືໄດ້ຮັບຈົດແຈ້ງກາຮ່າມືຕັ້ງ
ພຣກຮ່າມືກີ

៣. ວັນທີ ២៣ ພຖມຈິການ ២៥៥៥ ພຣກຮ່າມືກີໄດ້ແຈ້ງຕ່ອນນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືໄດ້
ວ່າ ນາຍຄຸກສັຍ ພົກສາ ເຊີຍ ບອລາອອກຈາກຕຳແໜ່ງກາຮ່າມືບໍລິຫານພຣກ
ຕັ້ງແຕ່ວັນທີ ១៥ ພຖມຈິການ ២៥៥៥ ນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືໄດ້ຕອນຮັບກາຮ່າມືປ່ອງປັນ
ກາຮ່າມືບໍລິຫານພຣກ ແລະ ດັ່ງກ່າວ

៤. ວັນທີ ៣៣ ພຖມຈິການ ២៥៥៥ ພຣກຮ່າມືກີໄດ້ແຈ້ງຕ່ອນນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືໄດ້
ນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືໄດ້ຕອນຮັບກາຮ່າມືປ່ອງປັນກາຮ່າມືບໍລິຫານພຣກ
ຕັ້ງແຕ່ວັນທີ ២១ ພຖມຈິການ ២៥៥៥ ນາຍທະບູນພຣກກາຮ່າມືໄດ້ຕອນຮັບກາຮ່າມືປ່ອງປັນ
ກາຮ່າມືບໍລິຫານພຣກ ແລະ ດັ່ງກ່າວ

* ສ່າງກຳຮັງໂດຍໜັງສື່ອທີ່ ລຕ ០០០៥/៦៣១ ລົງວັນທີ ២២ ພຖມກາມ ២៥៥៥

๔. วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ พระครรภ์สามัคคีได้แจ้งต่อนายทะเบียนพระครุการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญพระครรภ์สามัคคี ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ มีมติ เลือกตั้งกรรมการบริหารพระครุเพิ่มเติม จำนวน ๕ คน นายทะเบียนพระครุการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลง กรรมการบริหารพระครรภ์สามัคคีดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๔

ปรากฏว่า ภายหลังที่นายทะเบียนพระครุการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคีแล้ว พระครรภ์สามัคคีไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้นายทะเบียนพระครุการเมืองพิจารณาแต่อย่างใด กล่าวคือ

๑. ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพระครุการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้ง พระครรภ์สามัคคี คือ ภายในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แต่เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการจึงครบกำหนด ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการถัดไปวันแรกที่พระครรภ์สามัคคีต้องดำเนินการ ให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

๒. เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่าพระครรภ์สามัคคีไม่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ยังไม่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา จึงมีเหตุให้ยกพระครุการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพระครุการเมือง จึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกพระครรภ์สามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการ และได้ส่งสำเนาคำร้องนั้นให้พระครรภ์สามัคคี ทราบและชี้แจงตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑

พระครรภ์สามัคคี โดยนายอาจง ชุมสาย ณ อยุธยา หัวหน้าพระครุ ได้มีคำชี้แจงลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ ยืนต่อศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า

พระครรภ์สามัคคีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่นายทะเบียนพระครุการเมือง ยื่นคำร้องจริง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกพระครรภ์สามัคคีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ดังที่นายทะเบียนพระครุการเมืองร้องขอ

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพระครุการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และมีคำสั่งยุบพระครุกษามัคคีดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณา และมีคำสั่งยุบพระครุการเมืองดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มามาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพระครุการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลมีคำสั่งพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพระครุการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลมีคำสั่งให้ยุบพระครุการเมืองนั้น” ดังนั้น ในการพิจารณา คำร้องของนายทะเบียนดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสองของ มาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพระครุกษามัคคี หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพระครุการเมืองประกอบกับคำชี้แจงของพระครุกษามัคคี ฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครุกษามัคคี พระครุกษามัคคีไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ดำเนินการให้มีสาขาพระครุการเมือง อายุน้อยกว่าหกเดือน ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครุการเมือง พระครุการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียน ประกาศกำหนดและมีสาขาพระครุการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

จึงฟังได้ว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๔) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เกิดขึ้นกับพระครุกษามัคคีตามคำร้องของนายทะเบียนพระครุการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบ พระครุกษามัคคี

ศาสตราจารย์ ดร. อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ^๑
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หน้า ๕๙

เล่ม ๑๐๕ ตอนที่ ๓๒ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๕ เมษายน ๒๕๔๕

คำวินิจฉัยของ นายอุรัส หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๔๕

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพระครการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคี

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายทะเบียนพระครการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคี เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพระครการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครรภ์สามัคคี (คือ ภายในวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แต่เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการถัดไปวันแรก) พระครรภ์สามัคคีไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ มีเหตุให้ยุบพระครการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพระครการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า เมื่อพระครรภ์สามัคคีไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกและมีสาขาวรรคการเมืองตามเงื่อนไข และภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ กรณีจึงต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพระครการเมืองชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพระครรภ์สามัคคีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพระครรภ์สามัคคี

นายอุรัส หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ